

9.10.2018

MAASEUTUPOLITIIKAN NEUVOSTO (MANE)

Aika: Tiistai 9.10.2018 klo 9:00–11.00
Paikka: Tieteiden talo, Kirkkokatu 6, sali 404, Helsinki

Paikalla Jari Leppä pj.
Ann-Sofi Backgren
Riitta Bagge
Minna-Mari Kaila (vpj.)
Rikard Korkman
Juha Nuutila
Håkan Nystrand
Asko Peltola
Reijo Petrell
Markku Rissanen
Kari Virranta
Anne-Marie Välikangas
Taina Väre
Juha Wallin

Christell Åström pääsiht.
Antonia Husberg siht.

Risto Lahti (ministeri Lepän esikunta)
Antti Siika-Aho (ministeri Lintilän esikunta)

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja, maa- ja metsätalousministeri **Jari Leppä**, avasi kokouksen klo 09.04.

Ministeri korosti avauspuheenvuorossaan ilmastopolitiikan vahvaa kytkeä maaseutupolitiikan toimintaan ja keskusteluun. Ministeri kehotti MANEn jäseniä osallistumaan keskusteluun. Ministeri totesi, että hiilinielut sijaitsevat maaseudulla, mikä tulee myös näkyä toimenpiteissä.

Osaavan työvoiman saatavuuden haasteisiin liittyen ministeri totesi, että maakunnista ja yrityspuolelta tuleva viesti on selkeä: Osaavan työvoiman pula ja yritysten rekrytointiongelmien ovat joillakin aloilla kasvun esteenä. Ministeri mainitsi, että 500 000 henkilöä tulee koulututtavaksi uudelleen tavalla tai toisella. Hän totesi myös, että osaavan työvoiman saatavuus liittyy kiinteästi aluepolitiikkaan ja alueiden kehittämiseen. Poliitikassa tulee mahdollistaa entistä enemmän räätälöityjä, paikkaperustaisia ratkaisuja. Ministeri peräänkuulutti ehdotuksia kehittämiskohteisiin. Lopuksi ministeri totesi, että kasvun myötä iso kuva on Suomessa hyvä.

2. Edellisen kokouksen 6.6.2018 muistion hyväksyminen

Päätös:
MANE hyväksyi edellisen kokouksen muistio.

3. Jäsenmuutokset

Päätös:

Merkitään tiedoksi seuraava muutos:

Johtaja **Anne Knaapi** nimetään SOSTE ry:n varsinaiseksi jäseneksi **Marjo-Riitta Tervosen** tilalle.

4. Kansallisen metsästrategian päivitys

Päätös:

MANE kuuli erityisasiantuntija Katja Matveisen (MMM) esityksen. Neuvosto antoi Matveiselle ja metsästrategian päivityksen valmisteluun evästyksiä. Evästykset koottu keskustelun yhteenvetoon alla.

Keskustelun yhteenveto:

Matveinen toivoi MANE:ltä erityisesti näkemyksiä saavutettavuuteen – tie- ja tietoliikenneverkko – sekä työvoiman saatavuuteen liittyen.

Keskustelussa todettiin, että metsästrategia tulee pystyä linkittämään seuraavaan hallitusohjelmaan. Metsästrategia on koko metsäalalle tärkeä, alan kehitystä ohjaava asiakirja. Huomautettiin, että toimenpiteet, joita ei ole linkitetty kärkihankkeisiin, eivät alan toimijoiden näkökulmasta etene toivotulla tavalla. Infraan liittyen esitettiin asian linkittämistä korjausvelkatematiikkaan.

Metsänomistajien rakennelmasta todettiin, että ymmärrys metsäalan merkityksestä ja vaikutuksista ilmastonmuutokseen liittyen eroaa suuresti riippuen omistajan taustasta. Avoimelle tiedottamiselle ja keskustelulle metsien merkityksestä ja vaikutuksista ilmastonmuutokseen on tarvetta. Todettiin, että metsäkoneiden kuljettajilla – ja koulutuksella – on tärkeä rooli metsänhoitotoimenpiteiden ilmastovaikutuksista. Omistajan tahto tulee näkyä toimenpiteissä.

Korostettiin osaamisen ja koulutuksen roolia kokonaisuudessa. Keskeisenä ratkaistavana ja akuuttina ongelmana nostettiin koulutusalan rahoitukseen liittyvät priorisoinnit: Rahoituksessa ei tunnisteta opetuksen kalleutta. Strategian tavoitteet eivät ole yhteneväisiä toteutuneeseen politiikkaan, joka vaikuttanut siihen, että keräysvaroin yritetään pitää metsäalan – ja luonnonvara-alojen – osaamista yllä. Rahoituskertomissa tulee näkyä kansalliset metsäalan ja biotalouden priorisoinnit, ja luonnonvara-alojen koulutusten erilaisuus tulee tunnistaa. Peräänkuulutettiin riittäviä kansallisia t & k –varoja.

Kysyttiin, ovatko EU- ja KV-vaikuttamisen paketit auki. Huomautettiin laskentatavan ristiriitaisen tiedon vaikutuksesta kansalliseen viestiin. Yhtenäiselle viestinnälle ja tiedon välitykselle on suuri tarve. Suomalaisista metsistä ja suomalaisesta metsänhoidosta tiedetään erittäin vähän kansainvälisillä areenoilla, mikä vaikuttanut myös siihen, että Pohjoismainen yhteistyö lisääntynyt (esim. EU-Metsäakatemia).

Koulutusvastuun siirtymisestä todettiin, että ratkaisu ei ole kaikilta osin toimiva metsäkonepuolella. Palaute on ollut, että mikroyritykset eivät pysty ottamaan opetukseen liittyvää vastuuta.

Peräänkuulutettiin tietoa strategian toimenpidepaletista ja vastuista.

5. Osaavan työvoiman saatavuus maaseudulla -ajankohtaiskatsaus

Päätös:

MANE päätti yksimielisesti ottaa asiaan kantaa. MANE kuuli elinkeinojohtaja Marko Mäki-Hakolan (MTK), opetusneuvos Tiina Polon (OKM) ja erityisasiantuntija Juha Rutasen (OTE-verkosto) esitykset. Kannanoton luonnos tarkistetaan käydyn

keskustelun pohjalta ja päivitetty kannanotto lähetetään MANE jäsenille kommentoitavaksi sähköpostitse. Vastuu pääsihteerillä Christell Åströmilla.

Keskustelun yhteenveto:

Keskustelussa korostettiin osaavan työvoiman saatavuuden tärkeyttä niin metsän, maatalouden kuin teollisuuden aloilla. Todettiin tärkeäksi näkökulmaksi sujuva arki, sen edellytykset ja niitä edistäviä toimenpiteitä. Huomautettiin, että kysymys on tärkeä sekä harvaan asutun maaseudun että maaseudun paikalliskeskusten (kirkonkylien) näkökulmasta.

Todettiin erityisenä ongelmana tietynlainen maantieteellinen syrjäisyys. Korostettiin, että ratkaisu vaatii maaseutualueiden erityiskohtelua, esimerkiksi saatavuusharkinnan suhteen. Kerrottiin alueellisista toimenpiteistä joilla väljennetty saatavuusharkintaa. Esitettiin saatavuusharkinnan sijaan keskittymistä maahanmuuttajien rekrytoinnin lupaprosessien sujuvoittamiseen.

Mainittiin Pohjois-Savossa Keitele, jossa poikkeuksellisesti paljon teollisuutta. Kysymyksenä esitettiin, millä toimenpiteillä voidaan käynnissä olevassa rakennemuutoksessa varmistaa, että alueen nuoret hakeutuvat aloille opiskelemaan ja paikkakunnalle töihin. Esitettiin matkakustannusten korvaamista.

Keskustelussa nostettiin keskeisenä asiana maaseudun ja luonnonvara-alojen imagokysymys. Esitettiin, että mielikuvia tulee pyrkiä / pystyä muuttamaan, jotta maaseututyö nähdään sellaisena kuin se on: ilmastotyönä.

Huomautettiin, että osaavan työvoiman saatavuuteen liittyy keskeisesti paitsi työvoiman ja työpaikkojen kohtaamattomuus myös osaamiseen liittyvää ongelmaa. Mainittiin, että 600 000 suomalaiselta työkäiseltä puuttuu kansakoulun jälkeinen tutkinto. Toisaalta todettiin, että haasteena on paitsi koulutuksen puute myös piilossa oleva osaaminen. Työllistämistä edistävää koulutusta tulee kehittää.

Nostettiin esille maaseutuverkoston yrittäjyysteemaryhmän esitetyt politiikkasuositukset maahanmuuttajien työllistämiseen liittyen.

Peräänkuulutettiin joustavien koulutusratkaisujen käytäntöjä. Erityisesti maaseutualueilla tarvitaan nopeita ratkaisuja ja joustavia käytäntöjä, jotka kuitenkin mahdollistavat tutkintoputkeen palaamista, mikäli työllistetty toivoo ja haluaa kouluttautua eteenpäin myöhemmässä vaiheessa.

Todettiin, että kannanottoon tulee lisätä koulutuksen yksikkökustannukset. Ulkomaisen työvoiman saantiin liittyen otetaan kantaa lupakäytäntöjen sujuvoittamiseen.

Todettiin, että MANElla ja MANEn jäsenillä tärkeä rooli maaseutuammattien imagon muokkaamisessa.

6. Kohti uudistuvaa aluepolitiikkaa

Päätös:

Kuultiin apulaispääsihteerin Hanna-Mari Kuhmosen esitys. Neuvosto antoi Kuhmoselle ja aluepolitiikan uudistuksen jatkotyöhön evästyksiä. Evästykset koottu keskustelun yhteenvetoon alla.

Keskustelun yhteenveto:

Kiitettiin hyvästä pohjatyöstä ja todettiin, että Kohti uudistuvaa aluepolitiikkaa –aloite nostaa paikkaperustaisen ja yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen työn tärkeyttä vahvemmin myös aluepolitiikan puolelle. Todettiin, että kysymyksenä on, miten hyvin avauksessa esitetyt teemat sidotaan tulevaan hallitusohjelmaan.

Yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen (CLLD) toimintatapaa toivottiin sisältyvän hallitusohjelmaan ja tulevana EU-ohjelmakautena kaikkiin rahastoihin. Huomautettiin, että toimintatavan laajentaminen kaupunkikeskuksiin toisi maaseudulla toimiville Leader-ryhmille hyvät vastinparit ja vahvistaisi seutukaupunkeja.

Esitettiin, että periaateohjelman rinnalle tulisi muotoilla toimenpideohjelma, joka konkretisoi tavoitteita ja toimenpiteitä sekä vastuita. Viitattiin 1960-luvun aluepoliittisiin toimenpiteisiin, kuten yritysrahoituksen rajattomaan poisto-oikeuteen.

Todettiin, että aluekehittämisen painopisteistä päätetään hallituskausittain. Valmistelussa voidaan tuoda esille ehdotuksia. Kerrottiin, että MANEn ja kaupunkipolitiikan yhteistyöryhmän yhdessä asettama yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen työryhmä tekee hyvää pohjustavaa työtä liittyen tulevan ohjelmakauden rahoitusvälineitä.

7. Maaseutupolitiikan neuvoston toimintasuunnitelmaluonnos 2019

Päätös:

*Kuultiin pääsihteeri Christell Åströmin esitys ja käytiin lähetekeskustelu seuraavan vuoden toimintasuunnitelmasta. Toimintasuunnitelma seuraa Maaseutupoliittisen kokonaisohjelman 2014-2020 linjauksia ja MANEn asetuskirjeen tehtäväkokonaisuutta. Seuraavan vuoden painopisteeksi sihteeristö esittää kestävä kehitys maaseutukontekstissa. Lisäksi maaseutuvaikutusten arviointi jatkuu painopisteenä. **Todettiin, että esityksiä ja kommentteja voi lähettää pääsihteerille sähköpostitse.** MANE päättää toimintasuunnitelmasta seuraavassa kokouksessa.*

Puheenjohtajavaihdos klo 11:56. Ministeri Lepän tilalle tuli osastopäällikkö Minna-Mari Kaila (MMM).

8. Hankehaku 2018

Päätös:

Kuultiin maaseutuylitarkastaja Antonia Husbergin esitys sihteeristön päättämistä, valtakunnallisten maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeiden vuoden 2019 haun teemoista: Sosiaaliset innovaatiot maaseudun elinvoiman kehittämisessä ja avoin jokeriteema. Todettiin, että hankehaku tulee avata 24.10 Makeran johtokunnan kokouksen jälkeisenä päivänä.

9. Muut asiat

Lausunnot ja kannanotot

- [OTE-verkosto: Lausunto](#) luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta
- [MANE lausunto](#): Digitaalisen infrastruktuurin strategia
- [OTE-verkoston lausunto](#) kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain uudistamisesta
- [Sihteeristön kannanotto](#): Maakunta- ja sote-uudistus edellyttää järjestöjen toimintaa tukevien rakenteiden luomista maakuntiin
- [YPK-työryhmän kannanotto](#): Yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen työryhmä: Ihmisten kokoisten ideoiden toteuttamiseen lisää välineitä kaikkialle Suomeen
- HAMA-verkoston [kannanotto](#): Valtion työpaikkoihin rekrytoitava jatkossa myös maaseutupaikkakunnille,

Julkaisut

- Maaseutupolitiikan neuvoston vuosikertomus 2017 [linkki puuttunut, lähetetään MANEn jäsenille sähköpostitse]

Maaseutupolitiikan politiikkasuositukset

- *Hyte-työ edellyttää uudenlaista kuntien, soten ja järjestöjen yhteistyötä.*
([5/2018](#))
(<http://www.maaseutupolitiikka.fi/politiikkasuositukset>)
- Maaseutuvaikutusten arviointi politiikkasuositukset tulossa
- Osaavan työvoiman saatavuus tulossa
- Osallisuus palveluissa tulossa

Tulevat tapahtumat

- **Puurobaari** kansanedustajille ja heidän avustajilleen **8.11. klo 8-9.30.**
Luonnontieteellisen museon kahvila. MANEn jäsenet tervetulleita osallistumaan.
- **Maaseutupolitiikan 30 v. juhlaseminaari 29.11.2018, Säätytalolla**

Sihteeristön kokoukset

- 23.10.
- 20.11.

Päätös:

Todettiin ja merkittiin tiedoksi.

10. MANEn syksyn kokoukset

- **MANE kokoontuu tiistaina 11. joulukuuta. klo 9-11, Helsingissä. Joulupuuro.**

Päätös:

Todettiin ja merkittiin tiedoksi.

11. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11:03.